זה בורר פרק שלישי סנהדרין לא.

גברא אגברא. דרב מסדא אדרב יהודה: **כו' יהושע בן קרחה.** דמכל מקום שניהם מעידים שמחיב לו מנה: **היכא דלא מכחשו אהדדי.** כגון זה מעיד על מנה שניים שני זה מעיד על מנה שניים ראשון ושניהן מודין שזה לא לוה כשל זה אבל היכא דשניהם מעידים על מנה אחד ומכחישין זה את זה מי אמר: **הוא דאמר כי האי גונא.** והרדעי אמרו כי האי גונא דאמר זה אומר מנה וזה אומר מנה דמכחישין זה את זה מצטרפין למנה שיש בכלל מאתים מנה ולא אמרינן שניהן שקרו אלא הלך אחר הפחות שבהם: **נחלקה עדותן.** שניהן שהאמד שקרן שוב אין כאן עדות: **יש בכלל מאתים מנה.** שניהם מעידין על מנה וכאומו מנה אין מכחישין זה את זה: **כי האי גוונא.** דמרי מיני ניהו וכולי האי מיכחשי הדדי מי אמר: **לדמי.** זה אומר בפני הודה לו דמי חבית של יין וזה אומר בפני הודה דמי חבית של שמן דתרוייהו מסהדי אדמי חבית יין: **כדיוטא עליונה.** הלוהו מנה: **דיוטא.** עליה הבולטת לרשות הרבים על פני רוחב הבית ובני רשות הרבים עוברים תחתיה: **ולירף עדותן.** כו' יהושע בן קרחה דתרוייהו מנה מחייבי ואע"ג דמתכחשי בבדיקות כדרב יהודה: **כחר עשרין וחרתין שנין.** דליתתר כי מדרשא אפקיה ההוא תלמידא. ודכר לשון הרע היה: **מתני' כל זמן שמביא ראיה.** הבא לבית דין ולא היה שטר זכותו בידו ולא מבית דין חייב ולאחר זמן מצא שטר זכותו והביאו: **סותר את הדין.** בית דינו סותרין לו דינו שפסקו וממחיין את שבנגדו: **הבא ראיה.** שטר זכותך: **הרי זה אין כלום.** שהרי אמר אין לי ומחיינן שמא זייף או שכר עדים: **קרבו פלוני ופלוני כו'.** אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודה שכיון שהיה יודע בהן ואמר אין לי ודאי שקרנים הן: **פונדתו.** מגורתו: **גמ' הלכה כרבן שמעון.** אקמייתא קאי כיון דלא אמר אין לי אע"ג דלא מצא בתוך שלשים יום: **דאי עבד.** כרבנן מהדר עובדא: **ממילא ידענן דאין הלכה כרבן שמעון.** והכא ליכא למימר כדלעיל מייתי דאי עבד כו' דבשלמא התם אי לאו דהדר ואמר אין הלכה כמחבים הוה אמינא אי עביד לא מהדרינן דאלים כח דברי המרובין אבל הכא כיון דאמר הלכה כמחבים פשיטא דאי עביד כיחיד מהדרינן להו: **הא קא משמע לן דבכא.** לאודא הוא דאין הלכה כרבן שמעון הא בכל מקום הלכה כמותו אפילו בערב ואינן: **ערב.** כגון פשוט (כ"ב ד' קנג.): **לידן.** במסכת גיטין במי שאחזו קורדייקוס (ד' עה.): **ראיה אחרונה.** הך בתרייתא דמתני' דאילו בקמייתא הילכתא כווותיה: **דנפק שטרא מפומי ידה.** שהאמינה הלוה והמלוה לשומרו: **אותיות ניקנות במסירה.** המוכר שט"ח לחבירו קנה המוב במסירת אותיות ומילתיה דרבי בהמוכר את הספינה (כ"ב ד' עו.) והכא נמי קנאתו והוי כדידה ונאמנת לומר פרוע: קלתיה

גברא אגברא קא רמית נהרדעי אמרי אאפילו אחד אומר מנה שחור ואחד אומר מנה לבן מצטרפים כמאן דרבי יהושע בן קרחה אימר דשמעת ליה לרבי יהושע בן קרחה היכא דלא מכחשו אהדדי היכא דמכחשי אהדדי מי אמר אלא הוא דאמר כי האי תנא [1]דתניא אמר ר' שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שתי כיתי עדים שאחת אומרת מאתים ואחת אומרת מנה שיש בכלל מאתים מנה על מה נחלקו על כת אחת שבית שמאי אומרים נחלקה עדותן ובית הלל אומרים [2]יש בכלל מאתים מנה אחד אומר חבית של יין ואחד אומר חבית של שמן הוה עובדא ואתי לקמיה דרבי אמי [3]חייביה רבי אמי לשלומי ליה חביתא דחמרא מיגו חביתא דמשחא כמאן כר"ש בן אלעזר אימר דאמר ר"ש [ב"א] היכא דיש בכלל מאתים מנה כי האי גוונא מי אמר לא צריכא [4]לדמי אחד אומר בדיוטא העליונה ואחד אומר בדיוטא התחתונה אמר רבי חנינא מעשה בא לפני רבי [5]וצירף עדותן: ומניין לכשיצא כו': תנו רבנן [6]מניין לכשיצא לא יאמר הריני מזכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי תלמוד לומר [7]לא תלך רכיל בעמך ואומר [8]הולך רכיל מגלה סוד [9]ההוא תלמידא דנפיק עליה קלא דגלי מילתא דאיתמר בי מדרשא בתר עשרין ותרתין שנין אפקיה רב אמי מבי מדרשא אמר דין גלי רזיא: **מתני' כל זמן שמביא ראיה** סותר את הדין [10]אמר לו כל ראיות שיש לך הבא מיכן עד שלשים יום (א) מצא בתוך שלשים יום סותר לאחר שלשים יום אינו סותר אמר רשב"ג [11]מה יעשה זה שלא מצא בתוך שלשים ומצא לאחר שלשים אמר לו הבא עדים ואמר אין לי עדים אמר הבא ראיה ואמר אין לי ראיה ולאחר זמן הביא ראיה ומצא עדים [12]הרי זה אינו כלום אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא היה יודע שיש לו עדים ומצא עדים לא היה יודע שיש לו ראיה ומצא ראיה [13]ראה שמתחייב בדין ואמר קרבו פלוני ופלוני ויעידוני או שהוציא ראיה מתחת [14]פונדתו הרי זה אינו כלום: **גמ' אמר רבה בר רב הונא הלכה כרשב"ג ואמר רבה בר רב הונא** אין הלכה כדברי חכמים פשיטא כיון דאמר הלכה כרשב"ג ממילא ידענא דאין הלכה כחכמים מהו דתימא הני מילי לכתחילה אבל דיעבד שפיר דמי קמ"ל דאי עביד מהדרינן ליה: אמר לו הבא עדים כו' אמר רשב"ג כו': אמר רבה בר רב הונא א"ר יוחנן הלכה כדברי חכמים ואמר רבה בר רב הונא אמר רבי יוחנן אין הלכה כרשב"ג פשיטא כיון דאמר הלכה כדברי חכמים ממילא ידענא דאין הלכה כרשב"ג הא קמ"ל דבההיא אין הלכה כרשב"ג בבולהו הלכה כרשב"ג לאפוקי מהא [15]דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה ההוא ינוקא דתבעוהו לדינא קמיה דרב נחמן א"ל את לך סהדי א"ל לא את לך ראיה א"ל לא חייביה רב נחמן הוה קא בכי ואזיל שמעוהו הנך אינשי אמרו ליה אנן ידעינן במילי דאבוך אמר רב נחמן [16]בהא אפילו רבנן מודו דינוקא במילי דאבוה לא ידע ההיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה אמרה ליה ידענא בהאי שטרא דפריע הוה [17]הימנה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן כמאן כרבי דאמר [18]אותיות נקנות במסירה אמר ליה שאני הכא דאי [19]בעיא קלתיה איכא דאמרי לא הימנה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן והא אי בעיא קלתיה

הוא דאמר כי האי תנא. משמע הכא דרב יהודה דאמר במנה שחור ובמנה לבן אין מצטרפין ליה דרשב"ל ותימא דבמזקקת הכתים (כ"ב דף מח. ופס) גבי עובדא דרב כהנא שקל כיתקא מארעיה משמע בהדיא דרב יהודה אית ליה דרשב"ל ואין לומר דרב יהודה בכל ענין קאמר ואפילו במנה שחור ובמנה לבן והא דקאמר רבא מסתברא מילתיה דרב יהודה בחד אמר כו' רבא טעמא דנפשיה קאמר דל"ב הל"ל המלכים אמר רב יהודה אפילו במנה שחור ובמנה לבן כדאשכחן בפ"ק דגיטין (דף יג: ופס[20]) מסתברא מילתיה דרב בפקדון כו' דיש לומר דודאי אית ליה דרשב"ל אלא שמחלק בין מנה למאתים למנה שחור ומנה לבן: **שבית שמאי אומרים נחלקה עדותן.** ואם תאמר כיון דבכת אחת בית שמאי אומרים נחלקה עדותן אם כן בשתי כיתי עדים ה"ל נמצא אחד מהן קרוב או פסול ויש לומר דהיינו דווקא כשהפסול ידוע אי נמי כמ"ד תתקיים העדות בשאר אי נמי לא אמרינן נמצא אחד מהם קרוב או פסול אלא בנאמן בכת אחת תוך כדי דיבור דאז תשיבי עדות אחת והכא שנאמן שני כיתי עדים זו אחר זו ועי"ל דכי אמר נמצא אחד מהם קרוב או פסול ה"מ כי מסייעי אהדדי אבל הכא דמכחשי אהדדי לא מ"): **חייביה** רב נחמן. לית ליה לרב נחמן הא דאמרינן אין מזקקין לנכסי יתומים אע"כ ריבית אוכלת בהן דאמר רב נחמן בפרק שוס היתומים (ערכין דף כב.) מריש לא הוה מזקקין לנכסי יתומים כיון דשמעינא להא דאמר רב דיתמי דאכלי דלאו דידהו ליחו בתר שיבקייהו מזקקין ומהאי טעמא נמי אע"ג דבעלמא אין מקנכלין עדים אלא בפני בעל דין [21] גבי קטן מקבלין מ"מ לא קאמר מזקקין אלא כשיש שטר דמקיימין את השטר אלא בפני בעל דין וכאן היה שטר:

וכיון

עדים ומצא ראיה אינה כלום. אמר רשב"ג מה יעשה [זה שלא] היה יודע שיש לו עדים ומצא עכשיו כו'. אמר רבה בר רב הונא הלכה כחכמים ואין הלכה כרשב"ג בהא מכלל דהלכתא כווותיה בערב וצידן ולאפוקי ממ"ד חוץ מערב וצידן. ההוא ינוקא דתבעיה בדינא קמי דרב נחמן ואיתחייב וא"ל רב נחמן אית לך שהדי או ראייה ואמר לאו ושמעוה אינשי דהוו בכי ואמרו ליה אנן ידעינן לך זכותא. ואמר רב נחמן בהא אפילו רבנן מודו דמקבלין ראיותיו דינוקא במילי דאבוהא לא הוה ידע: ההיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידיה ואמר ידענא ביה דפריעא הוא ולא הימנא רב נחמן דאמר בתר דאתחזק בבי דינא לא אמרינן

מסורת הש"ס

א) [נלעיל ל: תענית ד: וש"נ]. ב) בכת בתרא מת: מיר כ. ע"ש, ג) ס"ק צט:, ד) ל' אומר לו כל"ל [נרפסת סדר המשנה וי"ר הלא"ש בכה"מ אמרו לו], ה) [נרכת סדר המשנה אפוסתו], ו) [נעיין לח. וש"נ לקמן: וש"נ], ז) כ"ב עו. שם קעב. קידושין מז: יבמות קטו., ח) [וכן לקמן עב.], ט) [וע"ש תוס' כ"ב מת: ד"ה נחלקה].

תורה אור השלם

1. לא תלך רכיל בעמיך לא תעמד על דם רעך אני יי: ויקרא יט טז
2. הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר: משלי יא יג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חייביה ובו' כבי קמן שבקבלין. עי' כ"ק דף לט ע"א תוס' ד"ה וכיכי:

הגהות הב"ח

(א) בבשנה עד לי' יום הביא כתוך שלשים וכו' אמר לו הבא עדים וכו' אמרו לו הבא ראיה:

מוסף רש"י

שאחת אומרת מאתים. היו כאותו מקום (רשב"ם ב"ב מא.). שיש בכלל מאתים מנה. דסיהא מאה אז ואין כת שניה מכחשת על מנה שכת ראשונה מעידה, אלא מוסיפין הן מנה אחת, אבל כת ראשונה מכחשת לגמרי על אותו מנה שמשיפין וכאותו מנה שני אוקי תרי בהדי תרי ואוקמי ממונא בחזקת תריה ולא יצלס (שם). נחלקה עדותן. דמאי דקמסהיד חד לא קמסהיד חד (שם). יש בכלל מאתים מנה. ונוטל מנה (שם). וראיה אחרונה. שנחלקו בשני מחלוקות נמצא שטר ראיה לפתור את הדין, בראשונה הלכה כמותו ובאחרונה אין הלכה כמותו (ב"ם לח:). אותיות. כגון שטר, נקנות במסירה. אלא קנין ואין יכול לחזור בו (יבמות קטו.) אינו צריך לכתוב שטר מכירה על השטר שהיא מוכר לו אלא משמסר לו שטר שיש לו על אחרים לזכות בו נתחייב הלוה לפרעם לזה (קידושין מז). ונשתעבד לו לזה לזה הקונה כמו שהיה משועבד למלוה כל זמן שלא חזר ומחלו (רשב"ם ב"ב קסט:) לנכות הלוקח את החוב מן הלוה בתמירה שמכר לו המלוה את השטר ולא מלי טעין לזה לגזר על פי לגזיחיה מבדי לך (שם עו.) ולא צריך למתמה קני לך וכל שעבודיה ולא שוס שטר (שם עו.).

רבינו חננאל

כליים שהוריין וא' אומר כליים לבנים הרי זה נכון ופרק' בברא אגברא קא רמית כלומר מדברי רב חסדא תקשי לרבה רבה לא סבירא ליה דרב חסדא בהדרעאי אמרי אפילו אחד אומר מנה שחור וא' אומר מנה לבן מצטרפי ואמרינן כמאן כר' יהושע בן קרחה הא לא דייקא כוותייהו אלא איהו דאמרו כי האי תנא דתניא אמר ר' שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על (מנה שחור) שתי כתי עדים אחת אומרת מאתים וא' אומרת מנה שיש בכלל מאתים מנה על מה נחלקו על כת אחת שבית שמאי אומרים נחלקה עדותן ובית הלל אומרים יש בכלל מאתים מנה הנה אע"ג שמכחישין זה לזה עדותן קיימת וקי"ל כנהרדעי ואליבא דבית הלל א' אומר חבית יין וא' אומר חבית שמן אוקמ' אחד אומר דמי חבית יין ד' זוזים ואחד אומר דמי חבית שמן ח' זוזי. הוה עובדא ואתייביה ר' אמי לנתבע לשלם ע"פ אלו השנים ד' זוזי דמי חביתא דחמרא מנו ח' זוזי דמי חביתא דמשחא כר' שמעון בן אלעזר דאמר יש בכלל מאתים מנה. אבל אם מעידין יין ממש ושמן ממש נחלקה עדותן. א' אומר בדיוטא העליונה וא' אומר בדיוטא התחתונה הלוהו הוה עובדא וצירף ר' עדותן ואתייב הנתבע לשלם: **ת"ר** מניין שכשיצא לא יאמר אני מוכה וחבירי מחייבין ומה אעשה והן רבו עלי ת"ל לא תלך רכיל (בעמך) ואומר הולך רכיל מגלה סוד. ההוא תלמיד דנפיק ליה מלתא דאתאמרא בבי מדרשא בסוד בתר כ"ב שנין ואפקיה ר' אמי לההוא תלמיד מבי מדרשא אמר דין גליא רזיא: **מתני'** כל זמן שמביא ראיה סותר את הדין אמרו לו כל ראיה שיש לך הבא מיכן ועד ל' יום הביא בתוך ל' יום סותר לאחר ל' יום אינו סותר. אמר רשב"ג מה יעשה (זה שלא) מצא בתוך ל' ומצא לאחר שלשים אמר רבה בר רב הונא הלכתא כרשב"ג ולית הלכתא כחכמים אפילו דיעבד אלא מאן דעבד כחכמים מהדרינן ליה: אמרו לו הבא עדים או ראיה ואמר אין לי עדים ולא ראיה ואחר [כך] מצא

עין משפט נר מצוה

צמו א ב ג ד ה מיי' פ"ג מהל' עדות הלכה ג סמג לאוין קט טוש"ע ח"מ סי' ל סעיף כ: ן ו מיי' פכ"ב מהל' סנהדרין הלכה ז סמג לאוין קט: **קא** ז ח ט י כ מיי' פ"ז מהל' עדות הלכה ו ז ח ט י סמג עשין מ טוש"ע ח"מ סי' כ סעיף א: **קב** ל מ מיי' פט"ו מהל' מלוה הלכה ח סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' נה סעיף א [וסי' נו סעיף א]:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com